
 Književna poročila

---

guverner v Ljubljani; vendar tiči pač nekaj istine v Severinovem omenjanju Auersbergov; posredovanje kontese Auersberg ne more biti kratkomalo izmišljeno. Napačen je podatek, da je bil Emil 23 let star, ko je bil aretiran. Zdi se po našem pismu, da gimnazije sploh ni študiral v Levovu, ampak v Tarnopolu in Černovcah; mogoče je pa (kar poroča Franko po privatnih virih), da je bil Emil v Levovu v početnih šolah. Novo je poročilo o vplivu jezuitov na mladega Korytka. Da bi Severinova trditev o smrtni obsodbi bila resnična, je težko misliti. Verjeli pa bomo seveda Severinu, da je bil on najmlajši sin, ne Emil. Verjamem tudi njemu, da je bilo vsega četrto otrok («Było nas czwero rodzeństwa. Siostra najstarsza wydana została...»), in si tolmačim opombo o sestri tako le: «Sestra, najstarejši otrok, . . . » *Prisrčen tudi z menoj v Paris potajari njegov brat . . . . . ničesa*
Edna
 Korytki so plemenita rodbina. V «Herbarzu» poljske šlahte, ki je izhajal pred vojno (natančnejšega naslova mu ne vem), tom XI., 208, b, se njih rodbina izvaja iz vasi Koryta v vislickem okraju; vesti o njej datirajo že s konca 14. stoletja. Da bi bila rodbina prvotno rusinska (Franko), moj vir ne priznava.

Dr. Fr. Ilešič.

Ada Negri: I canti dell'isola. Milano. Mondadori 1925.

Knjiga je izšla letos in pomeni za italijansko ljudstvo zopet dogodek. Dogodek že zaradi dejstva, ker gre današnja Italija v vulkanizmu povojnih let tudi mimo boljših poetov kot so Chiesa, Mastri in drugi. Ada Negri je tedaj edina, ki zna s svojo pesmijo človeške duše, otrovane od mehanizma in cerebralizma današnjega časa, za hip strniti v harmonijo premišljevanja.

Kritika meni v splošnem, da pomeni ta knjiga najvišji in najmočnejši izraz poetskega dela A. Negrijeve ter se tako druži predzadnjemu delu «Il Libro di Mara». Koliko pot je prehodila pesnica od knjige «Tempeste» do danes! Njena umetnost se je izčistila, v stilističnem delu vsestransko izpopolnila. Dobršen del pesmi, ki so poslednji izraz njenega nemirnega duha, je prečtet s tako svežim čuvstvom, s tako barvo, da se spomniš ob njih na nekatera mesta grške lirike. To čuvstvo globoke žalosti, izvirajoče iz večne mladosti duha, žari kot plamen iz živega vrenja snovi in čutnosti. Lepe in neposredne vizije se prelivajo kot luč v barvitost neba, morja in solca. Sila njene lirike izvira iz notranjega, grizočega trpljenja; vse občuti enako krepko: radost in bridkost. Ada Negri je žena v pravem, dramatičnem pomenu besede. Njena pesem je vedno darovanje, je boj, ki se umiri le takrat, ko se Žena vnovič daruje in s tem povečuje življenje. Vse njeno pesniško delo se je rodilo v konfliktu, drami, ki objema bitje, določeno darovanju, Moža, Idejo in Materijo.

Poem «Il Libro di Mara» je najvišja pesem ljubezni, kar jih je svet kdaj čul. Po ustvaritvi te umetnine so v tišini in solncu otoka Capri, kamor se je pesnica zatekla pred vsesplošnim kaosom sodobne Italije, nastali «I canti dell'isola», kjer so našli dramatski momenti življenja svoj pristni, nepotvorjeni izraz. Čuvstvo in beseda sta se tu popolnoma prelila eno v drugo, verz je preprost in se strogo ogiblje ritmičnih posebnosti ter je postal, oproščen vsake besedne ornamentike, izrazito dramatičen in krepak. V njem ni tradicionalne metrike, a ga vendar veče neka notranja harmonija; v širokih kadencah lije ritmično, kot da ga nosi val muzike do oddihov rime. Taka je tedaj pesem Ade Negrijeve!

Zato je mogel neki kritik zapisati o nji sledeče: «Ko se glasovi, besede in črte ne zdijo več črte, besede in glasovi, takrat moremo reči, da je v delu božja iskra. To se zgodi le redko. Zgodi se pa v kateri Bellinijevi melodiji, v Leopardijevem, Ariostovem, Petrarčinem verzu. Zadnji je imel ta božji dar Giosuè Carducci. Zdaj je stopil spet med nas . . . »

J. S.